

JURA CANČAK

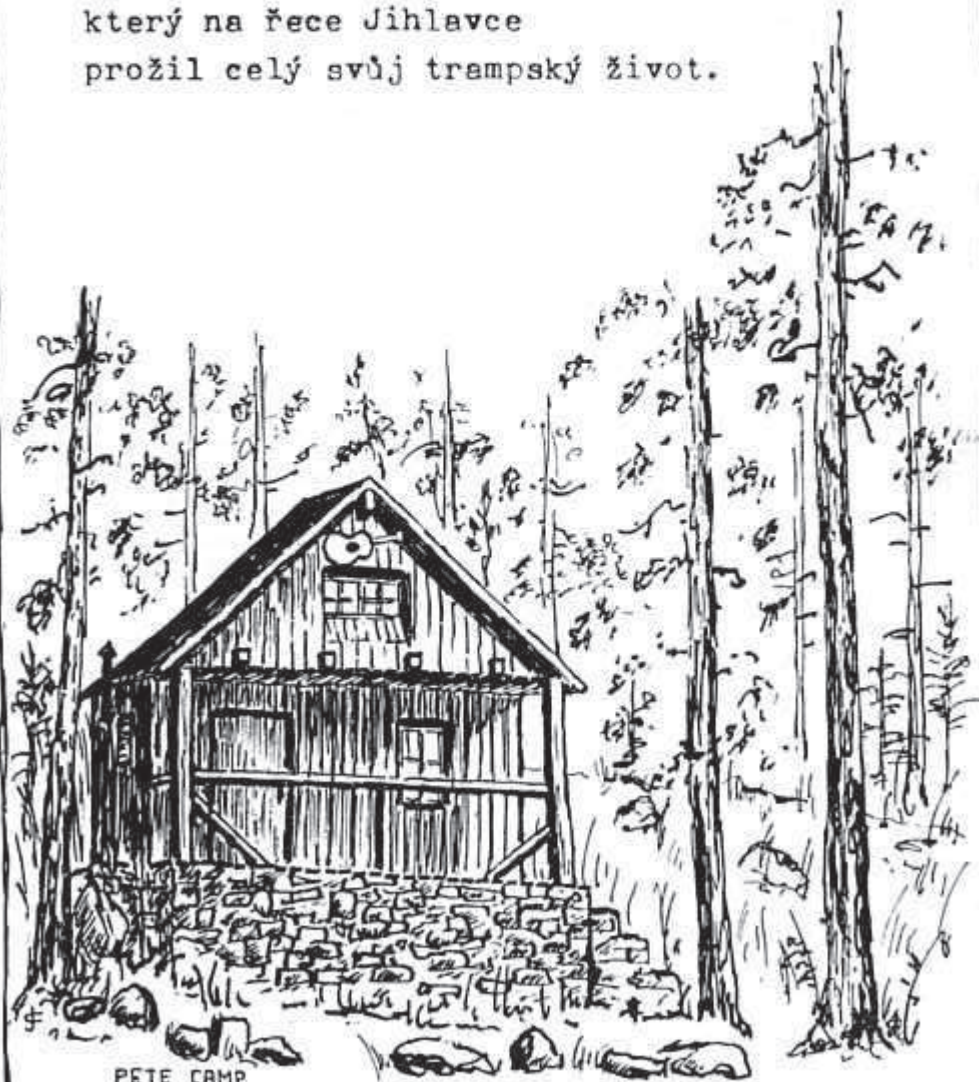
Trampská historie řeky Jihlavy

Vladimír Lavický

Kozlov, linoryt z roku 1941

Připsáno
kamarádovi P E T E C O V I
z osady "Lutnaři",
který na řece Jihlavce
prožil celý svůj trampský život.

PETE CAMP

Je mnoho řek, na jejichž březích kdysi dávno stanula noha trampa, který jako první prošel jejich zátočiny, lesy a skály. Je mnoho míst, která se stala oblíbenými mezi tramským národem a na kterých, před mnoha a mnoha léty, vzplál první oheň v prvním campu. A každé z nich má svoji vlastní historii. Těch, kteří prožívali tramské začátky v krajinách postupně trampy objevených, je stále méně a méně a bylo by nenahraditelnou škodou, kdyby tyto události tramského děnověku upadly v zapomnění a tím byly pro nové generace trampů nenávratně ztraceny.

Tuto tramskou historii řeky Jihlavy jsem napsal podle zápisů ve starých tramských písemnostech, podle vyprávění kamarádů a podle vlastních vzpomínek. Týká se částí řeky od Vladislavi po Kramolín a časového úseku od dvacátých let do zatopení údolí vodami Dalešické přehrady.

Historie, nebo chcete-li dějiny trampingu, nebudou nikdy zcela beze zbytku popsány ani dopsány, protože pokračují stále dál a dál a obvykle rychleji, než je kdokoli schopen je vcelku hodnověrně zachytit. Tramping se za dobu svého trvání rozrostl do takové velikosti, že snad ani není možné zaznamenat všechny události od jeho vzniku v různých částech našich zemí, ani není možné vědět o všech osadách, které kdy vznikly, nebo o tramských samotářích, kteří se kdy po stezkách trampingu potulovali. K tomu všemu je dnes nutno připočítat už i mnohaletou historii tramských osad

v zahraničí. Ti, kteří před desítkami let prožívali zlaté dny trampování v krajinách svého mládí, jsou dnes tramskými veterány a na jejich místa nastoupili a stále nastupují noví a noví kamarádi. Pro ně je třeba uchovat tyto historie starých tramských osad a historie objevování míst prvních osadních campů.

Za pomoc při sepsání části pojednávající o třebíčských osadách bych chtěl poděkovat kamarádům

Šaškovi z osady KOCOURI

Čolkovi, Nefjorkovi a Drahsonovi
z osady BOŽSKÁ BETTY

Baronovi ze Spojených tramských osad Třebíč

Indianovi z osady MIRIAM

a Budíkovskejmu z T.K.Fafejta

Jura C a n c á k

J i h l a v k a

- Fort Jura -

1996

Motto:

Jdi dál cestou vyžlapanou vzpomínkami mládí,
kde tě čeká, na starém campu,
zčernalá chata z omšelých klád.

Jedna z řek horáckého trojříčí, jejíž trampská historie začíná v první polovině dvacátých let, je řeka Jihlavka. Její hluboké údolí objevili kolem roku 1924 trampové z Třebíče. Jezdili vlakem do Vladislavi nebo do Studence a pak, za zpěvu při kytarách a mandolinách, pochodovali k řece. Několik slov z oblíbené trampské písně z této doby dle ústního podání znělo: "...do Vladislavi přijel vlak, z něj se vyvalil trampů mrak. Každý má tornu na hřbetu a před sebou strká Alžbětu..."

Vybavení tehdejších průkopníků trampingu bylo prosté. Nějaký ten chlebník nebo vojenská torna, které se říkalo "tele", nůž, deka a nádoba na vaření. Jezdilo se pod širák. Stan měl jen málokdo a spací pytle, kanady a ostatní, dnes běžná trampská výbava, nebyla tenkrát ještě na světě. Přespávalo se taky, se souhlasem mlynářů, ve mlýnských stodolách. Mlýnů bylo na řece velké množství. V pořadí od Vladislavi to byly mlýny Čermákův, Jirkasův, Firochtův, pod Koněšínem Mollův, u Kozlan, kde se říkalo na "Zarážce", protože se tam vždycky na jaře zarazily plující ledy to byl mlýn Svoboduův, dále na konci údolí v "Bouzénově" stával mlýn Vlasákův, u silnice a mostu mezi Hartvíkovicemi a Stropěšínem byl mlýn Kuchynkův, pod obcí Popůvky mlýn Mannův /Schneiderův, Loupalův/, mezi trampy zvaný "Betyna" a Davidův mlýn Dalešický. Na dalším toku Jihlavky směrem k Mohelnu byly ještě mlýny Slavětický, Skryjský, Dukovanský a Mohelský.

První camp třebíčských trampů byl zbudován v roce 1924 v údolí Jihlavky u Kozlan. Začala tam jezdit parta kamarádů, kteří si říkali "Vydědělci". Byla to první průkopnická léta pronikání trampingu do údolí Jihlavky. Šerifem Vydědělců byl Rajmund Němec. Říkalo se mu prostě "šerif" a byl v tu dobu v trampském campu na ostrově pod hradem Holoubkem vůdčí postavou. Rajmund si potom v padesátých letech postavil naproti Svobodova mlýna chatu, kamž jezdil až do konce svého života.

Třebíčští trampové nejvíce jezdili pod Koněšín, kde se říkalo na "Picálce", dále na Svoboduův mlýn a na jeho splav pod obec Kozlany, do údolí Bouzénov pod Třesovem a Hartvíkovicemi a na Mannův mlýn na "Betynu". Začaly se zakládat první trampské osady a stavět chaty.

V roce 1930 byla založena osada "Rio de la Plata", která si v tomto úseku Jihlavky postavila první trampskou chatu. Tato chata stála na levém břehu řeky naproti Svobodova mlýna až do roku 1976, kdy musela ustoupit vodám Dalešické přehrady. Šerifem této osady byl kamarád Karel Körner-Kolčava.

V roce 1931 začali na Jihlavku jezdit starší třebíčští Old skauti Roveři. Říkali si "Ohniváci" a měli kolem dvaceti členů. Byli to kamarádi Mirek Wolf-Arčur, Láďa Svoboda-Baron, Jarek Zimola-Mistr, Jaromír Čapek-Tiskař, bratři Černí, Jaromír Mandl,

Leopold Pleskač-Pelton, Jarek Svoboda-Pazhas Dlouhovlasý a další. Pazhasovi se zjednodušeně říkalo Pacas. Ohniváci jezdili na Jihlavku s vlastnoručně ušitým stanem z obyčejného nenaimpregnovaného plátna. Za rok potom, v roce 1932, si postavili chatu, která stála na pravém břehu řeky mezi Pirochtovým a Mollovým mlýnem na potoce, který tekł z Třebenic. Bylo to pod Koněšínem na "Picálce". Chata Ohniváků byla po chatě Rio de la Plata druhou v této části řeky. Kamarád Pazhas později postavil na druhé straně potoka svou vlastní malou chatu a další postavili v roce 1937, kousek od chaty Ohniváků kamarádi Baron a Ruda a Honza Pražanovi.

Ohniváci se také snažili využít vodní síly potoka pro osvětlení chaty. Podařilo se jim to, ale pro malý průtok vody nemělo osvětlení dostatečnou intenzitu. Nikdo tehdy netušil, že tento pokus o výrobu el. proudu bude mít svoje pokračování. Na začátku války, když Němci konfiskovali majetek československých skautů, přijeli také na "Picálku" v domnění, že chata je skautský majetek. Při prohlídce chaty našli různé baterie a el. rozvody, které zbyly z nezdařeného pokusu o osvětlení. Protože se domnívali, že by mohlo jít o partyzánskou vysílačku, byli členové Ohniváků vyslýcháni. Všechno nakonec sice bylo ukončeno bez následků, ale chatu Němci zabrali a až do konce války zůstala zapečetěná. Tím se stalo, že velmi scházela, a proto byla po válce zbourána. Na jejím místě si potom postavil chatu Mirek Wolf-Arčur.

Ve válečných letech jezdili Ohniváci na Pazhasovu a na Baronovu chatu a v té době se také seznámili s brněnskými kamarády, kteří měli svůj camp u Veverské Bitýšky na Bílém potoce. Byli to Mokín, Kalif, kamarádka Zuzka, Zdena Orlíček, spoluautor trampských písní Paďour, Řeka zpívá a vzpomínky a další kamarádi z osad Bílého potoka. Kamarádi z Brna jezdili vlakem do Studence a také Ohniváci je navštěvovali na Bílém potoce.

Když se v roce 1976 začaly v údolí Jihlavy vzhledem ke stavbě přehrady bourat chaty, prohlásil kamarád Pazhas, že chatu bourat nebude a na paměť všeho, co bylo na chatě prožito a co se na chatě událo, chatu zapálil.

Rok 1935 je rokem, kdy byl založen trampský klub "Fafejta", ve kterém se hodně provozovala sportovní činnost všeho druhu. Velké množství trebičských sportovců v období kolem roku 1940 pocházelo z tohoto klubu, který měl v tu dobu několik desítek členů. Klub vedl Vlastek Aujezdský a jeho velmi známou postavou byl jeden z nejlepších kytaristů a zpěváků Miroslav Dvořák-Pašák. Vedl klubový pěvecký sbor, který dosahoval velmi dobré úrovně a byl rovněž hudebním skladatelem, autorem trampských písní. Od roku 1971 do roku

1985 byl předsedou-šerifem Fafejtů a počátkem sedmdesátých let se stal druhým šerifem Spojených trebičských osad. Kamarád Pašák byl jednou z hlavních postav trebičského trampingu. Dlouholetými významnými členy klubu byli rovněž Richard Kabátek-Hajnej, který vedl Fafejty od roku 1939 do roku 1971 a kronikář Fafejtů Ladislav Vávra-Budíkovskej.

Chatu začali Fafejti stavět v létě roku 1938 kousek pod Vladislaví, na pravém břehu Jihlavy, naproti skále zvané Halířka, která dostala toto jméno když se Halíř, občan blízké obce Chroustov, v tůni pod skálou utopil. Chata byla dokončena a slavnostně otevřena na Svatodušní svátky v květnu roku 1939. Tohoto otevření chaty se zúčastnili i kamarádi Ohniváci a chata byla potom v dalších letech svědkem mnoha sportovních utkání a táboráků kamarádů Fafejtů. S blížícím se koncem války v letech 1944-1945 sportovní činnost Fafejtů ustávala. V poválečných letech už obnovena nebyla a omezila se jenom na sportování v rámci osady. T.K. Fafejta v tu dobu sdružoval na třicet členů. Chata u Halířky se stala velmi vyhledávanou. Rozhořelo se u ní mnoho táboráků, od nichž se nad hladinou řeky nesly večerním tichem melodie trampských písní.

K 35. výročí postavení chaty, v červnu roku 1973, uspořádal T.K. Fafejta slavnostní potlach. Vzhledem k blízkému zatopení údolí to byl jeden z posledních potlachů na Jihlavce. Chata potom stála na vykáceném břehu řeky až do roku 1976, kdy byla zbořena a její místo zalily vody přehrady.

Ve druhé polovině 30. let stála u splavu Dalešického mlýna bouda paní Navrátilové. Ta nechala postavit poblíž Popůveckého potoka přes řeku lávku, vybírala za přechod 1 korunu a v boudě prodávala pivo, buřty a limonády. Protože měla psa jménem Filásek, tak se jí říkalo Filáskovka. Kamarád Amati /Arnošt Masopust/ na to složil písničku "Na Jihlavce nedaleko Dalešic", jejíž úryvek zněl takto: "...korunu za přechod lávky sem a tam, věru vypočítavá madam..."

Foblíž měl takovou boudu postavenou z odkorků Pepek Mastný. Byl to profesionální stepař a tanečník, který, pro obveselení při různých trampských sešlostech, vystupoval v připravených divadelních kostymech někdy jako Tarzan z rodu Opá, jindy jako domorodec z tichomořských ostrovů nebo jako indián a dokázal svými osobitými scénkami udělat u táborových ohňů výbornou zábavu. Tyto boudy byly počátkem 40. let rozebrány a dřevo z nich použil

Amati ke stavbě chaty, kterou postavil v mezi u Mannova mlýna - u Betyny a spolu s dalšími kamarády založili osadu "Bull Head". Nejznámější postavou této osady byl Karlík, zvaný Rus.

Od ledna roku 1941 datuje svůj vznik třebíčská osada "Miriam". Tato osada se však začala utvářet už v létě roku 1939. Šerifem byl Jarda Lavický a osada jezdila pod hrad Kozlov na malý ostrov v řece, kterému říkali "Kamčatka". Na osadě se hodně sportovalo. V zimě hokej, jinak box a zápas. Hybnou silou osady byli šerifův bratr Vladimír Lavický-Indián, který se stal později známým třebíčským malířem a jeho žena Eliška, zvaná Saza. Osada měla ve svých řadách také výborného zpěváka Ferdu Kremláčka-Feryho. Osada Miriam na Jihlavce neměla žádnou chatu. Až teprve v roce 1947 koupil kamarád Ajiš malou chatu u Mollova mlýna. Chata sloužila všem členům osady. Později byla převedena na Indiána a Sazu a i nadále byla místem, kde se scházeli členové osady Miriam.

Během války v letech 1940-45 bylo trampování na Jihlavce v určitém útlumu. V té době však začali Jihlavku objevovat brněnští trampové. Byly to osady West Boys, Netopýr, Kačeři, Arkansas, Bouřliváci, Dravci, Nigger Boys a další. Společně s nimi tam jezdila rosická osada Brko-Tuláci v čele se šerifem Josefem Weiserem-Cikánem. Členem osady Kačeři byl dnes známý dálkový chodec Richard Šebeček zvaný Marshall. Brněnské osady jezdily v těch válečných letech na Jihlavku do Kozlan pod hrad Holoubek, na Wilsonku a na Templštýn, kterému se mezi trampy říkalo Templák.

Třebíčské osady navštěvovaly hlavně horní část údolí Jihlavky od Vladislavi po Dalešický mlýn. Kolem roku 1945 a i v mnoha dalších letech se hodně jezdilo na Mannův mlýn, na Betynu, který stával 2 km od Wilsonky po proudu řeky. Protože soboty byly tenkrát pracovním dnem a mlýn byl od civilizace dosti vzdálen, mnohdy se stávalo, že tam trampové přišli až v noci. Stačilo však zabouchat na vrata a paní mlynářka Barbora Mannová vyšla s lucernou a zaptala se: "Kdo tam je?" Trampská odpověď zněla: "Dobrý člověk!" Na to se vrata otevřela a paní mlynářka vpustila trampy do stodoly na půdu, kde už obvykle spalo tolik kamarádů, že doslova nebylo kam šlápnout. V pozdějších letech byla na mlýně vystavěna nádstavba, kde byly také malé pokojíky a ty byly pronajímány trampům. Na Betynu jezdil po dlouhou dobu tramp samotář Jaroslav Bartes-Barus. Měl ve mlýně na stálo pronajatou světničku a byl tam veden skoro jako člen rodiny.

A hned v poválečných letech vznikaly na Jihlavce nové osady třebíčských trampů. V roce 1947 založili kamarádi Pišta Fiala a Franta Ján osadu "Tuláci". Tato osada z počátku neměla žádné stálé místo. Až teprve později si Tuláci koupili chatu od kozlanského hostinského Viktora Zelenky. Chata stála u Kozlan na levém břehu řeky, kousek po proudu od Svobodova mlýna a nesla název "Edita". V osadě bylo mnoho kamarádů, kteří hráli na kytary a na mandoliny. Ti dali dohromady dobrý hudební a pěvecký sbor. Tato osada hodně vystupovala na veřejnosti a na potlachových ohních. Navázala rovněž styk se Svazem brněnských osad, který se utvořil v roce 1945. Pišta Fiala pak na přelomu padesátých let začal jezdit na Betynu. Tam si ve mlýně na půdě společně s kamarády Šaškem a Frokešem postavili malou místnost a založili osadu "Kocouři".

Další třebíčskou osadou, která má spojitost s řekou Jihlavkou, je osada "Božské Betty". V roce 1947 založili kamarádi z třebíčské čtvrti "V Židech" na Jihlavce pod Koněšínem na "Picálce" osa-

du "Kavalíři". V tentýž čas došlo v Třebíči ke zrušení 4. oddílu Junáka, jehož členové, kteří se nechtěli vzdát svého způsobu života, založili, po vzoru Foglarových čtenářských klubů, klub, který nazvali "Černí jezdci". Zhruba ještě v tomtéž roce se však spojili s osadou "Kavalíři" a začali jezdit společně jako trampská parta na Jihlavku na Picálku, na Kozlov a na Holoubek. Jejich oblíbeným campem byl ostrov pod hradem Kozlovem, na který před nimi jezdila osada "Miriam". Tito trampové postupně pronikli po řece až na Betynu, kde v létě roku 1953 postavili kamarádi Pepa Jordán-Čolek a Franta Kratochvíl-Nefjork vedle osady Bull Head chatu a založili osadu s názvem "Božská Betty". Do této osady vstoupili kamarádi z dřívější osady "Kavalíři" a protože jejich členů byla v nové osadě většina a všichni už dlouhá léta trampovali společně, byl pro osadu "Božská Betty" převzat jejich rok založení 1947. Potlach k 20. výročí osady "Božská Betty" se konal v červenci roku 1967 na Popůveckém potoce nedaleko Betyny.

Podzimem roku 1949 se datuje vznik třebíčské dívčí osady "Racek". Chata těchto tramských Amazonek stála už od roku 1948 pod obcí Kozlany na konci louky nad splavem Svobodova mlýna a stala se, po chatě Rio de la Plata, další legendární chatou na Jihlavce. Členky této osady byly Zdenka, Liduša a Irena, později Růžena a Ivona. Chata "Racek" stála na Jihlavce rovněž až do roku 1976, kdy kraj zaplavila voda přehrady. Na tuto chatu jezdili počátkem padesátých let brněnští kamarádi Petec, Tabík, Usman, Melon, Cvrček, Luboš, Renáč a další. V únoru roku 1977 procházeli zasněženým, vykáceným a zničeným údolím řeky kamarádi Usman, Renáč, Cvrček a Jura. Když přišli k místu, kde stávala chata Racek, našli tam jenom zbořené trosky. Po chvíli zavzpomínání zbytky chaty zapálili a tak skončil Racek, jedna z mnoha slavných tramských chat řeky Jihlavky.

Na přelomu 40. a 50. let začala na Jihlavku do Kozlan jezdit další generace brněnských trampů. V roce 1948 jezdili do údolí Jihlavky u Kozlan

trampové Plesnivec, Muchál, Petec, Laďa a Egon. Říkali si osada "Desperado". Za rok potom, v roce 1949, byla založena osada "Lutna-Stop", později zkráceně nazvaná "Lutnaři". Zakládající členové této dnes už historické osady byli Petec, Usman, Čírdá, Pišta a Milan Hanáček. Tito kamarádi jezdili pod Kozlany do míst, kde se říkalo "V lavičkách", dále na chatu Franty Jána z třebíčské osady "Tuláci" a začátkem 50. let na Betynu, kde měli ve mlýně pronajatou rohovou místnost. Navštěvovány byly také chaty Racek, Rio de la Plata a již zmíněná chata Edita, kde od jara do podzimu pobýval starý příznivec trampingu Brabenec, který je vždycky v sobotu už netrpělivě očekával a měl pro ně vždy uvařený hrnec polévky.

Protože špatně viděl, rozeznával kamarády hlavně po hlase. K osadě se v dalších letech postupně připojili Luis Melon, Žid, Renáč a Lopata. V roce 1959 na Jihlavce tragicky zahynul pádem se skály člen osady Milan Hanáček. Osada postavila na jeho památku na Hloubné skále kříž s pamětní deskou.

Lutnaři pořádali svoje potlachy na louce u řeky pod hradem Kozlovem. V roce 1976 se konal na břehu Jihlavky pod Koněšínem poslední osadní potlach s názvem "Rozloučení s Jihlavkou". Jihlavka už v tu dobu byla znetvořena vykácenými stráněmi, které byly neúprosně zaplavovány vodami přehrady.

Na chatách osady "Lutnaři" pod Koněšínem bývali častými hosty kamarádi Šlajf ze Zapomenutého údolí na Sázavě, Andy z bratislavské osady "Manila", King of Panhandle z Karlových Varů, Tom z osady Nebraska z Rožnova pod Radhoštěm a Edák se Standou Bílým z Prahy. Kamarád Standa Bílý byl autorem známých tramských písniček "Anglická sobota" a "Do Račic na Brdy".

V roce 1945 byl v Brně založen Svaz brněnských osad /SBO/. Tento svaz spojoval na čtyřicet brněnských osad a pořádal každoroční svazové potlachy. Tyto potlachy, kterých se zúčastňovala také osada "Tuláci" z Třebíče, se konaly do roku 1950 na Templáku a na Wilsonce a po roce 1950 pod Dřínovou horou poblíž Dalešického mlýna u Lorencova

srubu. Pan Lorenc měl v Třebíči vinárnu a do toho srubu jezdili na dovolenou lidé u něho zaměstnaní. V roce 1952 zemřel Max, šerif SBO. Kamarádi ze Svazu postavili v březnu toho roku u chaty Franty Jána z trebičských Tuláků březový kříž, aby se u něho každoročně sešli a vzpomněli Maxova úmrtí. Přesto, že tento kříž musel být dvakrát přenesen na jiné místo, scházejí se u něho vždy v únoru brněnští a trebičští trampové dodnes, kdy na skalce pod křížem už přibýlo k pamětní Maxově desce mnoho dalších se jmény kamarádů, kteří odešli na svůj věčný vandr.

V první polovině 50. let začalo na Jihlavku jezdit stále víc a víc brněnských trampů. Jezdilo se do Kozlan na Holoubek a splavu Svobodova mlýna a přilehlé louce nad splavem se v tu dobu začalo říkat "Jokohama". Byla to nádherná louka na pozadí lesa se vzedmutou vodou splavu a s velkou skálou s nehlubokou jeskyní na protějším břehu. Ne nadarmo se tomuto místu také říkalo "Nejkrásnější údolí". Dále se jezdilo na už tradiční místa na Jihlavce. Na Wilsonku, na Betynu a na Templák.

A to už se psaly roky 1953 a 54. Mimo již zmíněnou osadu "Lutnaři" se v tu dobu na trampských campech Jihlavky toulali kamarádi Pakin, Bohuš Hrdlička, Tonda Otčenášek a Felin z osady "Hlemýžďi", Jura a Pampa z osady White Bone, Pupál, Courrin, Šaman, Ludva, Žanek, Baďec, Gecál a Cigán z osady "Vyžraný kotel" a Cvrček, Tabík a Lazar z osady "Pavouk". Dále tam bylo možno potkat kamarády Gastona, Ventyla, Rambouska, Aťu, Luboše, Macka, Metlu, Micheca, Bublinu, Anýzka, Fouska a brněnskou dívčí osadu "Zálesáčky", kterou tvořily kamarádky Jiřina, Naďa, Eva a Jarina.

Byla to tenkrát taková doba, která trampům moc neprála. Říkalo se jí trampská doba temna. Stávalo se, že tehdejší Veřejná bezpečnost na nádražích prováděla kontroly trampů včetně rozbalování US-toren a kontroly občanských průkazů, které byly mnohdy vráceny až po odjezdu vlaku a všelijak jinak zpříjemňovala trampům život. Jezdilo se proto hodně stopem a to pouze na korbách nákladáků.

Mnohdy si stopař musel svezení odpracovat při pomoci skládání nebo nakládání toho, co se vezlo. Startovalo se v sobotu odpoledne u krematoria na výpadovce z Brna na Jihlavu. Dálnice tenkrát ještě nebyla. Na silnici u studeneckého nádraží byl potom sraz těch, co postupně stopem přijížděli. K výbavě pověrčivých trampů patřila stopařská křída, kterou se dělala čára přes silnici, aby byl ve stopu větší úspěch. Od studeneckého nádraží se pak táhlo společně na některý z campů na Jihlavce.

A tak, jak voda v řece ubíhala přes balvany a peřeje někam do dálek, plynul i čas, ubíhala léta a na Jihlavce začaly nastupovat další trampské osady. V roce 1953 založili trebičští kamarádi osadu "Zambezi", kde byl šerifem Jirka Soukup, zvaný Pytlík. Tato osada, když se přiblížila doba zatopení údolí, uspořádala v říjnu roku 1974 sraz kamarádů, který se konal na Jihlavce poblíž Fafejtské chaty.

V roce 1956 pak byla založena osada "Albatros". Tato osada jezdila pod Kozlany k řece na Jokohamu pod vedením šerifa Saláma. Potlach k 10. výročí této osady se konal v srpnu 1966 na ostrově pod hradem Holoubkem. Do těchto míst jezdila také další trebičská osada "Zlaté pádlo". Tato osada byla založena v roce 1963 a vedl ji šerif Srnec. V osadě byla řada dobrých zpěváků a kytaristů. Oporou osadního pěveckého sboru byl zpěvák a kytarista Gusta Adam. Potlachy této osady bývaly rovněž pod Holoubkem.

K dokreslení konce 50. let je nutno se ještě zmínit o brněnské osadě "Lunák". Lunáci jezdili více do kraje studeneckých rybníků, ale s řekou Jihlavkou je spojuje potlach, který uspořádali na Jokohamě v září roku 1958. Na tomto potlachu byl tenkrát také přítomen Tony Koukal z pražské osady "Zelený kruh".

Vznik další trebičské osady "Bílá canoe" spadá do roku 1957. Šerifem byl Pavel Koudela-Dědek. Dobrý kamarád, jehož jméno bude navždy zapááno v mysli těch, kteří ho znali. Osada "Bílá canoe" pořádala velmi dobré potlachy na ostrově

nad splavem Pirochtova mlýna. Poslední z nich se tam konal v září roku 1973. Po zaplavení řeky Jihlavy se stalo osadním potlachovým místem Sokolí u Třebíče.

A jak léta ubíhala, čas neúprosně připisoval čerky nejen kamarádům trampům, ale i jejich osadám.

V září roku 1965 oslavila 35. výročí nejstarší osada na Jihlavce "Rio de la Plata". Potlach se konal na loučce na břehu řeky, kousek pod osadní chatou. V jeho průběhu vzpomněli kamarádi Zony, Kolčava, Osip a Honza Dočekal na osadní začátky a na stavbu osadní chaty. Tohoto potlachu se zúčastnili také kamarádi z brněnských osad: Rolf z osady "Kačeři", Anýzek z osady "Silver Star" a Petec s Usmanem z osady "Lutnaři". Osada "Rio de la Plata" se pak sešla na Jihlavce po létech ještě jednou na vzpomínkovém setkání. Ale to je nutno se zmínit o osudu osadní chaty. Ta musela být

v roce 1976 zbourána, protože se stavěla na Jihlavce přehrada. Na jejím místě je dnes třicet metrů vody. Osadníci chatu rozebrali a znovu postavili vysoko na skalách nad jejím starým místem. A u této staronové chaty se v září roku 1981 /bylo to vlastně už 51 let od založení osady/ konalo osadní shromáždění k 50. výročí postavení první trampské chaty v této části Jihlavy, chaty Rio de la Plata. Chata ale svému osudu neušla. Protože na Jihlavce byl v tu dobu zákaz stavby chat a chata byla vlastně na novém místě postavena bez povolení, musela být opět zbořena.

V roce 1964 došlo ke spojení třebíčských osad, které společně utvořily Spojené trampské osady Třebíč /STOT/. Zakládající potlach se konal 27. června 1964 na louce u osamělého smrku nad Slavětickým mlýnem pod Kramolínem. Toto místo je dnes v hlubinách přehrady, pětset metrů nad přehradní hrází. K oficiálnímu ustavení STOT však došlo až o rok později, kdy se 12. listopadu 1965 zástupci třebíčských osad sešli v hospodě "U města Prahy" a kde byla provedena volba šerifa. Zvolen byl kamarád Honza Dočekal z osady "Rio de la Plata" a byla založena kronika STOT, kterou si osady

předávaly k provádění zápisů. Ve STOT byly osady Rio de la Plata, T.K. Fafejta, Bílá canoe, Zlaté pádlo, Zambezi, Albatros, Papírníci, Ztracenci, Stříbrný měsíc a Božská Betty.

Osady v rámci STOT vyvíjely velkou činnost. V širokém okolí se vystupovalo s trampskými písničkami, byly pořádány trampské výstavy a v zimních měsících roků 1966 až 69 v Kozlancech a v Konešíně trampské plesy. Poslední ples STOT se konal počátkem 70. let ve Stříteži.

Mimo to každé z osad dle svých zvyklostí pořádala svoje vlastní potlachy.

Ale to už se dostáváme ke kapitole, která k řece Jihlavce neodmyslitelně patří. Ke kozlanské hospodě, trampy nazývané "U báby". Byla to nejznámější trampská hospoda na Jihlavce. Patřila Viktorovi a Marii Zelenkovým, velkým to příznivcům trampingu. Znal je každý, kdo kdy zavítal do kozlanského údolí řeky Jihlavy. Hospoda proslula jako místo pro zimní vzpomínkové setkání MAX, věnované památce zemřelých kamarádů i jako středisko trampské zábavy, kde se konaly osadní sleziny, trampské svatby, trampské bály a plesy STOT Třebíč, mikulášské zábavy osady "Lutnaři" a podobné veselice. V padesátých letech, v době pro trampy nejnepříznivější, vedla hospodu bábička Zelenková se svými dcerami Mařenkou, Martou a Jitkou, protože majitel hospody Viktor, musel ve svých padesáti letech nastoupit k oddílům PTP - k Černým baronům.

Hovoříme-li o kozlanské hospodě, nelze se nezmínit o kozlanském občanu Karlovi Žákovvi. Byl to člověk zlatého srdce. Zúčastňoval se všech trampských sešlostí v kozlanské hospodě a nesčetněkrát nechal u sebe ve stodole trampy přenocovat i když z toho měl v těch dobách temna padesátých let stále nepříjemnosti. Jeho vztah ke kamarádům jezdícím do Kozlan byl takový, že se mu začalo říkat "táta trampů".

Úmrtím bábičky Zelenkové v roce 1987 a Viktora Zelenky v roce 1988 a zbořením hospody v tomtéž roce skončila jedna z kapitol trampingu na Jihlavce.

Zůstala jen vzpomínka na tyto vzácné lidi, kteří spí věčným spánkem na hřbitůvku v Koněšíně.

Ale vraťme se ještě krátce zpět do šedesátých let, která jsme, ve zmínce o kozlanské hospodě, opustili. V letech 1961 až 67 jezdily na Betynu a do jejího okolí brněnské osady "Kačáci" /Fony, Záhoř, Nosavan, Kastról, Icák, Hurvajs a Paleček/, "Chobotnice" /Modr, Usuf, Dan a Tonda Ředa/ a "Modrý netopýr" /Jeg, Dobrák, Hans, Vilda a Potap/. Tábořiště na Černém víru, které bylo v zátočině řeky, půl kilometru po proudu od Wilsonky, se v tu dobu stalo campem brněnských osad "Krokodýl" a "Bílá peřej". V letech 1965 až 67 jezdila na Jihlavku také brněnská osada "Luna". Byli to kamarádi Pucek, Vrabec, Citron a Žalud. Jezdili do Kozlan a do Koněšína na chaty kamarádů z osady "Lutnaři". Šedesátá léta byla vlastně posledním uceleným desetiletím tramské pohody na Jihlavce. Mnozí kamarádi si na řece postavili svoje chaty, pořádaly se osadní potlachy a kozlanská hospoda každou sobotu v zimě v létě hláholila tramským veselím.

A potom přišla léta sedmdesátá, kdy postihla Jihlavku smrtelná rána. Dalešická atomová elektrárna s kaskádou dvou přehrad, které zničily údolí řeky od Vladislavi až po Mohelno. Pod vodou nenávratně zmizely tramské campy pod Kabštýnem, pod Dřínovou horou u Lorencova srubu, zmizela louka s osamělým smrčkem pod Kramolínem, zmizela Betyna a tábořiště na Černém víru, do dvou třetin se do přehradního jezera potopila Wilsonka, zmizela údolí Bouzénov a Stříbrník, zmizel splav na Jokohamě a s ním legendární chaty Rio de la Plata a Racek, do hlubin přehradních vod se potopila Hlubná skála s potlachovou loukou pod hradem Kozlovem, zbořeny byly mlýny Mollův, Firochtův, Jirkasův a s nimi dalších devět a navždy byl zaplaven potlachový ostrov osady "Bílá canoe". Jedno z nejkrásnějších říčních údolí přestalo existovat. Zůstaly jen vzpomínky na šumící vody, které obtékaly skály vystupující z řeky do strmých výšek údolí, na tichá říční zákoutí a na kamarády, kteří kdysi těmito místy procházeli. Mnozí z nich již

mezi námi nejsou. Třebíčské osady vzpomínají na jejich památku vždy v březnu na skále Halířce, kde jsou desky se jmény těch, kteří odešli k věčnému potlachovému ohni. Brněnští trampové, kteří už nikdy neusednou v našem kruhu, mají svoje pamětní desky na Maxově skále poblíž hradu Kozlova.

K uctění jejich památky se kamarádi scházejí každoročně v únoru.

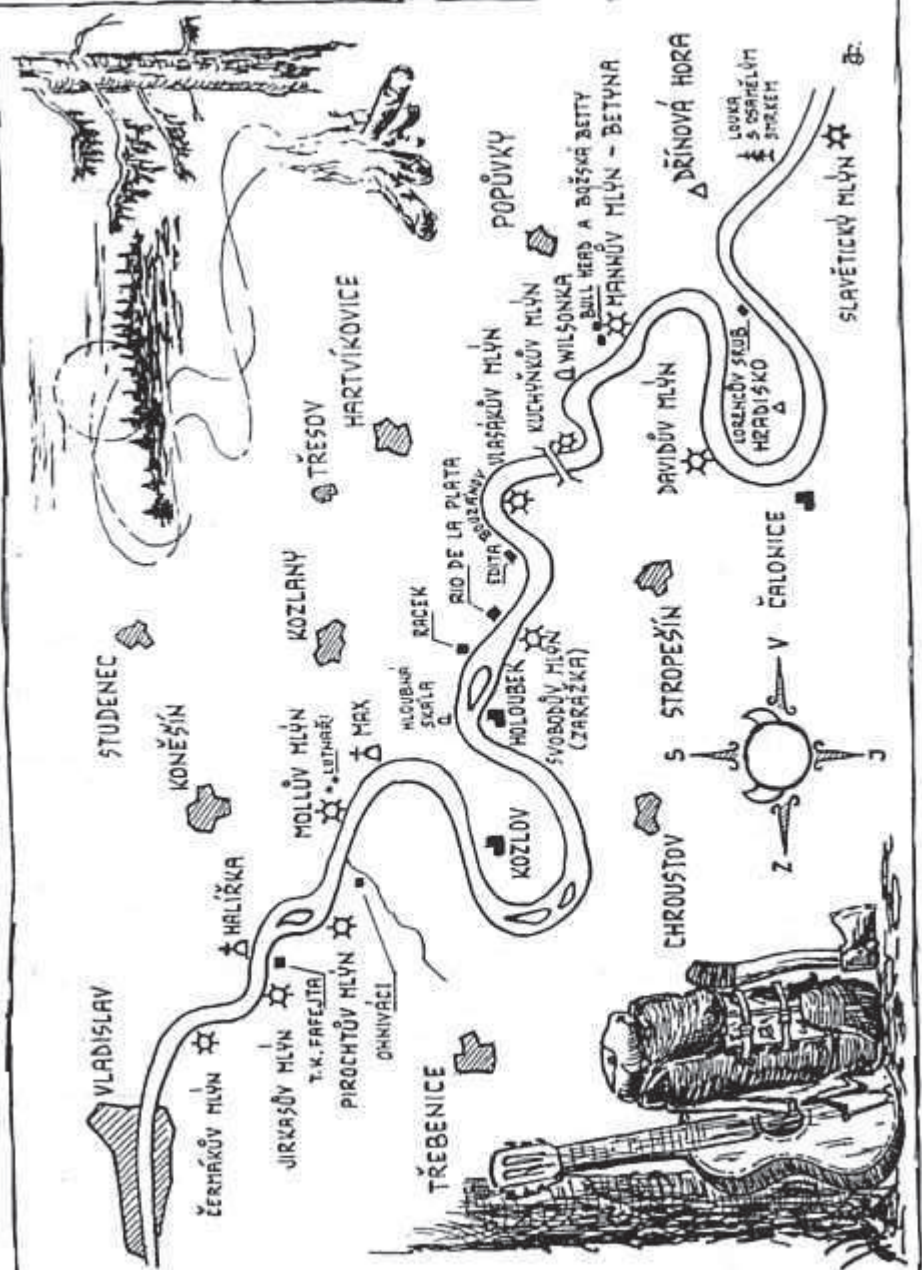
A tak tyto dva kříže jsou všechno, co dnes zůstalo z tramské slávy řeky Jihlavky. Kamarádi, kteří se jednou do roka u nich sejdou, vzpomínají při pohledu se skal i na svoji starou řeku, která je navždy opustila.

Napuštěním přehradního jezera ve druhé polovině 70. let se uzavřela historie řeky Jihlavky. Utichly její peřeje, utichlo šumění vody na jejích splavech a romantika pojihlavských mlýnů, tramských campů a chat navždy zmizela ve vodních hlubinách.

Kdo dnes poprvé přijde tam, kde dříve bylo hluboké říční údolí a uvidí rozlehlou vodní plán se zátokami, ostrůvky a mnoha hezkými zákoutími, jistě si řekne, že je to pěkný kout přírody. Buďe mít pravdu. Jihlavka to ale už nikdy nebude.

-RACEK-

WILSONKA - KUFŠTEJN

-RIO DE LA PLATA-

-BOUDA PEPKA MASTNÉHO-

-LORENCŮV SRUB POD DŘÍNOVOU HOROU-

-BULL HEAD-

MAXŮV
KŘÍŽ

HOSPODA „U ZELENKŮ“ V KOZLANECH.

- MOHYLA NA HALÍŘCE -

KAMARÁDE KAMARÁDKO

ZVEME TĚ NA ODHALENÍ
POMNÍČKU ZESNULÝCH KAMARÁ-
DŮ A UVÍTÁNÍ JARA

25. 3. 1989 V 11.00 H. NAD „HALÍŘKOU“ • ZNAČENO 100 M
OD KRAJE LESA NA ČESTĚ NA „PÍČALKU“ BÍLÝMI
DVOJTEČKAMI • CESTA V PRAVO-SMĚR „HALÍŘKA“

STOT

- VZPOMÍNKA NA JIHLAVKU -

FRANTA KRATOCHVÍL - NEFJORK

ZVOLNA D Ddim A7

POHLÉDNI JAK ŘEKA ZVOLNA MIXÍ

D Ddim A7 D G

NAVŽDY UŽ ZAVÍRÁ SVOU DLAŇ KOLEM KRAJ UŽ VYPADÁ TAK

D hm D A7 D

CIZÍ PUSTÉ BŘEHY VYKÁCENÁ STRAŇ.

D Ddim A7 D

HOLÉ SKÁLY SMUTNĚ K NEBI ČNÍ ZPĚT SE VRACÍM

Ddim A7 D G D

JEN VE VZPOMÍNKÁCH ŘEKA ZPÍVÁ PÍSEŇ POSLED-

hm D A7 D em

- NÍ STŘÍBRNÁ STUHA V PĚŘE - JICH. - AŽ BUDEŠ STÁT UŽ

D em

NAPOSLED HAD ÚDOLÍM A HLEDĚT ZPĚT KDE Z TÁBOROVÝCH

D hm

OHŇO STOUPAL DÝM, - TEĎ ŘÍKÁŠ SI PÁR SMUTNÝCH VĚT A

fism em

ŘEKA ŠEPTÁ OXVĚNOU ŽE NEMŮŽE SE VRÁTIT NIKDY

A7 D Ddim A7

ZPĚT. - KDE HŘÁL TĚ KAMA - RADŮ RUKY STISK A

D Ddim A7 D

JEJICH ŠTASTNÝ ZPĚV A SMÍCH - VŠAK NEJSI SÁM KDO.

G D hm D A7

ZŮSTAL TAKHLE STÁT KDYŽ ÚDOLÍ TI MIXÍ VE VL-

1. D 2. D D G D

- NÁCH. AŽ - NÁCH. - VŠAK NEJSI SÁM KDO ZŮSTAL TAKHLE

hm D A7 D

STÁT KDYŽ ÚDOLÍ TI MIXÍ VE VL - NÁCH.

K uctění přehradou spoutané řeky Jihlavy.

Kytara Dm

M

Dm C7
Můj sen vl - kl s tou stě - le - nou řá - kou, — Jih - lav-
B7 Dm C7
kou — třel, prou-dy vod kol bal - va - nů ply-
F A7
nou — Jih - lav — kou —
Gm A Dm Fdim A7
Jen stal - ky kou - sak nad vo - dou čel san po - no - řil se sl.

The first system of the musical score for 'The Song of the Lark' is written on a single staff. It begins with a treble clef, a key signature of two sharps (F# and C#), and a 7/8 time signature. The tempo marking 'Allegretto' is placed below the staff. The notation includes various note values, rests, and dynamic markings such as 'p' (piano) and 'f' (forte). The system concludes with a double bar line.

kutara

Refranz

lav - ko mi - lá,
gh - ko ná,
stí - br - ná,
vím, — sroudem
— dra vím řa - ku mo - o - řim.
— sroudem
— dra vím řa - ku mo - o - řim.
— dra vím řa - ku mo - o - řim.
— dra vím řa - ku mo - o - řim.

kytara

D A7 Em D D7 kytara

D A7 D7 A7 Em7 D D6 D#7

- ZTRACENÁ ŘEKA -

JURA CANČÁK

ZVOLNA
am

1/ SKALNATÝMI KANŮNY SE NESE NOČNÍ TMOU
2/ SKALNATÝMI KANŮNY UŽ NEZNÍ NOČNÍ TMOU

ŘEKY VOLÁ — NÍ — STÍNY STARÝCH
ŘEKY VOLÁ — NÍ — STÍNY STARÝCH

BOROVIC SE NAD ÚDOLÍM PNOU DO KANŮNU
BOROVIC SE NAD HLADINOU PNOU DO JEZERA

SE SKLÁ — NÍ — SVĚTLO MÉHO OHNĚ PLAŠÍ
SE SKLÁ — NÍ — JEZERNÍ PLAŇ DME SE TAM KDE

am dm

NOČNÍ LESA STÍN JSEM TU SÁM A VZPOMÍNÁM SI
DŘÍV BYL TRAMPŮ SVĚT JSEM TU SÁM A VÍM ŽE KRAJ TEN

am gm am

NA ÚDOLÍ KLÍN KDE JSEM CHATU MĚL A VŠECHNO CO JSEM
NEVRÁTÍ SE ZPĚT KDE JSEM CHATU MĚL A VŠECHNO CO JSEM

gm am E7

VŽDYCKY MĚL TAK RÁD VZALA VELKÁ VODA ŠKODA
VŽDYCKY MĚL TAK RÁD VZALA VELKÁ VODA ŠKODA

am Ref. F

ŠKODA NA STO — KRÁT. JIHLAVKA NÁM V SRDČÍCH ZBYLA
ŠKODA NA STO — KRÁT.

C G7

JAKO NAŠE ŘEKA MILÁ KTEROU KAŽDÝ

C C7 F

Z NÁS MĚL TOLIK RÁD — NA ÚDOLÍ STRNÉ STRÁNĚ

C G7

NA NEBE KDE KROUŽÍ KÁNĚ VŽDYCKY BUDEM
VŽDYCKY BUDEM

1 C C7 2 C 1/ E7 2/ F C

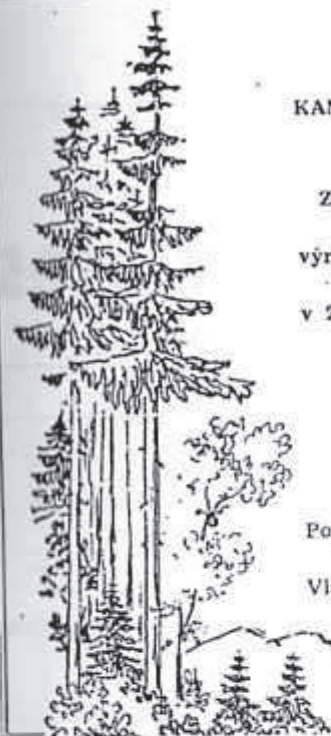
VZPOMÍNAT. — VZPOMÍNAT.

KAMARÁDE!

Čekáme Tě ve svém stráždu
dne 27. října 1964 pod hra-
dem Kozlovem na Jihlavce,
kde vzplane k 15. výročí
trvání osady Lutnářů
veliký táborový oheř,
na který Tě zveme.

TRAMPSKÁ OSADA
LUTNARI
z Jihlavy

KAMARÁDE — KAMARÁDKO!

Zveme Tě k potlachovému ohni, který vzplane k 10.
výročí naší osady „Na staré Jokohamě“ dne 20. 8. 1966
v 21 hodin.

OSADA ALBATROS

Popis cesty:

Vlakem do Studence u Třebíče, odtud pěšky do Kozlan.

OSADA LUTNARI
TĚ ZVE K POTLACHOVÉMU OHNI
KTERÝ VZPLANE 15. ŘÍJNA 1966 VE 20 HOD.
K 17. VÝROČÍ OSADY, NA JIHLAVCE
V KOZLANECH POD HRADEM
HOLOUBKEM

SPOJENÉ TŘEBÍČSKÉ OSADY

PORÁDAJÍ V SOBOTU DNE 15. LEDNA 1966

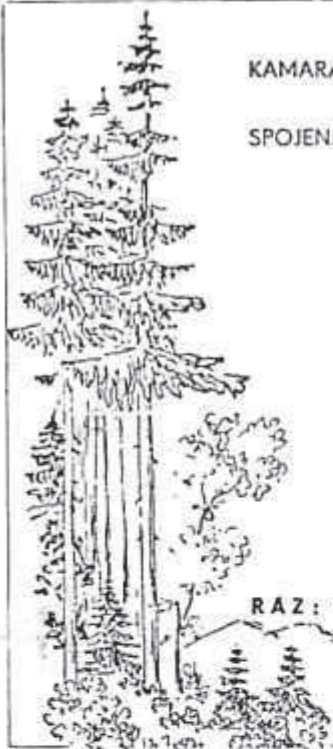
první trampský večer

HUDBY • TANCE • ZPĚVU
V KOZLANECH „U ZELENKŮ“

Hudba: Hraje každý, kdo hrát umí • Začátek v 19 hodin
Konec ve 24 hodin • Tombola • Vstupné dobrovolné

RÁZ: ŽIVOT V OSADÁCH

Pouze pro zvané a místní občany

KAMARÁDE — KAMARÁDKO

SPOJENÉ TREBIČSKÉ OSADY SI TĚ DOVOLUJÍ POZVAT NA SVŮJ

II. tramský ples

KTERÝ PORÁDAJÍ V SOBOTU DNE 28. LEDNA 1967

V HOSTINCI „U ZELENKŮ“ V KOZLANECH

Hudba: Každý chvíli — Začátek v 19,30 hod.
Bohatá tombola — Vstup pouze na tuto pozvánku!

RAZ: V MEXICO-BARU

Vstupné dobrovolné — možno i v naturáliích

SPOJENÉ TRAMPSKÉ OSADY
TREBIČ

pořádají svůj

III. tramský PLES

Ráz: NA PODLOUDNICKÉ JACHTĚ

v sobotu 3. února 1968 v Kozlanech u Zelenků
zač. v 19 h. — konec v 1 h. — pouze pro zvané

vstupné dobrovolné i v naturáliích — pozvánka je současně vstupenkou

KAMARÁDE — KAMARÁDKO!

SPOJENÉ TRAMPSKÉ OSADY TREBIČSKÉ
dovolují si tě a zároveň i Tvou osadu
pozvat

*k slavnostnímu
táborovému
ohni*

KTERÝ VZPLANE K V. VÝROČÍ ZALOŽENÍ STO TREBIČ

Kdy? — 12.–14. září 1969

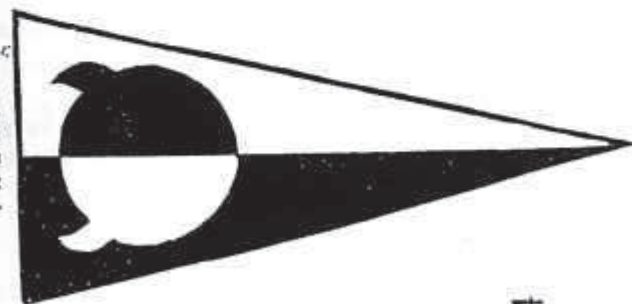
Kde? — Dobrá Voda u Pozďátek - okr. Třebíč

Kudy? — vlakem do Vladislavi u Třebíče

(rychlíkem do Třebíče), odtud pěšky 3 km do Pozďátek,
odtud 5 minut po šipkách.

Informace na lampárně vladislavského nádraží

SPOJENÉ TRAMPSKÉ OSADY
TREBIČ

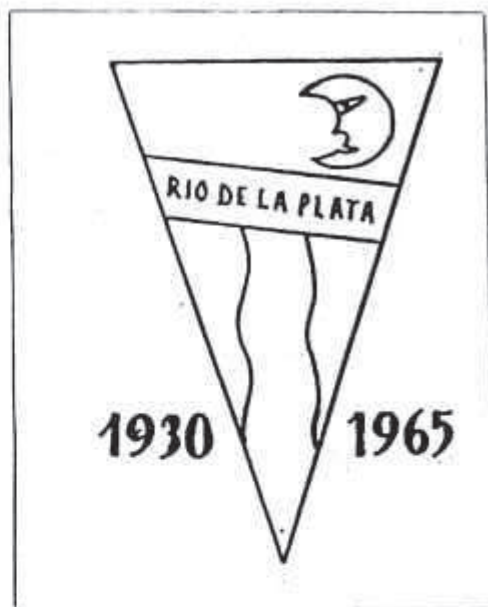

1964

1969

V. výročí založení

Hana, Štěpán
 Břevník (dávý)
 Komer (Kolešova)
 Poláček, (Ort)
 Thomura (Daiy)
 P. Měk (Jov)
 Jirina - Jihlavy (Lumakova)
 M. Poláček
 E. Kozmice
 Věra Svaz
 Malina

KAMARÁDE - KAMARÁDKO ◀

ZVEME TĚ NA DEN 18. ZÁŘÍ 1965 K NAŠEMU VELKÉMU

TÁBOROVÉMU OHNI

KTERÝ VZPLANE V 19 HODIN U ZARÁŽKOVA MLÝNA
NA POČEST 35. LETĚHO JUBILEA A ZALOŽENÍ OSADY

'RIO DE LA PLATA'

A POSTAVENÍ PRVNÍ CHATY NA JIHLAVCE.

STÁRT OSADNÍCI.

SPOJENÍ AUTOBUS: Z TŘEBÍČE DO KOZLAN
12.30 - 14.30 - 18.30 HODIN ◀

VLAK: Z TŘEBÍČE DO STUDENCE
13.11 - 15.55 HODIN ◀

INFORMACE V KOZLANECH • POHOSTINSTVÍ

15. VÝROČÍ

Osada Bílá kanoe Tě zve k výročnímu ohni,

který vzplane dne 15. 9. 1973 v 7 hod. večer
na Jihlavce pod Halířkou na ostrově.

Osada "LUTNAŘI"

TEŽ ZVE NA
MIKULÁŠSKOU SLEZINU,
KTERÁ SE KONÁ 2.12.1967
V KOZLADECH "U ZELENZŮ".

Michy!

TATO „TRAMPSKÁ HISTORIE ŘEKY JIHLAVKY“
JE NEPRODEJNÁ.

LZE JI POUZE DAROVAT KAMARÁDOVI.
K JEJÍMU KOPÍROVÁNÍ ZA TÍMTO ÚČELEM
DÁVÁM SOUHLAS.

Josef Caneček